Anne-Baba Tükenmi?lik Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Anne-Baba Tükenmi?lik Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16024

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Anne-Baba Tükenmi?lik Ölçe?i (ATÖ), ebeveynlerin evlilik ve çocuk yeti?tirme süreçlerinde deneyimledikleri **tükenmi?lik** düzeylerini ve evlilik ili?kilerinden ald?klar? doyumu ölçmek amac?yla geli?tirilmi? kapsaml? bir psikometrik araçt?r. Ölçek, 52 maddeden ve dört farkl? alt ölçekten olu?makta olup, 2019 y?l?nda Ard?ç ve Seray taraf?ndan Türk örnekleminde kullan?ma sunulmu?tur. Yap?lan psikometrik analizler, ATÖ'nün güçlü bir yap?sal geçerli?e ve yüksek düzeyde iç tutarl?l?k güvenirli?ine sahip oldu?unu göstermektedir.

ATÖ, ebeveynlik rolünün getirdi?i duygusal yükü, evlilik ili?kilerindeki olumsuz alg?lar? ve doyum eksikli?ini bilimsel yöntemlerle de?erlendirerek, alan ara?t?rmac?lar?na ve klinik uygulay?c?lara önemli bir katk? sa?lamaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Anne-Baba Tükenmi?li?i, **Ebeveyn Tükenmi?li?i**, Evlilik Doyumu, Psikometrik Özellikler, Ölçek Geli?tirme, Geçerlik, Güvenirlik, Faktör Analizi.

Yazarlar

Av?ar Ard?ç, Oya Seray.

Amaç

Anne-Baba Tükenmi?lik Ölçe?i'nin (ATÖ) temel amac?, ebeveynlerin evlilik ve çocuk yeti?tirme sorumluluklar?n?n birle?imi sonucu ortaya ç?kan **tükenmi?lik** durumlar?n? ve bu durumun evlilik ili?kisi üzerindeki yans?malar?n? kapsaml? bir ?ekilde de?erlendirmektir. Ölçek, ebeveynlerin ya?ad??? duygusal yorgunluk, e? ili?kilerindeki so?ukluk ve genel doyum eksikli?i gibi kritik boyutlar? ölçmeyi hedefler.

Bu ölçek, klinik ortamda yüksek düzeyde ebeveynlik stresi ve evlilik sorunlar? ya?ayan bireyleri tan?mlamada ve akademik ara?t?rmalarda ebeveyn tükenmi?li?inin korelatlar?n? incelemede kullan?lmak üzere geli?tirilmi?tir.

Yap?

ATÖ, ebeveynlik rolünün getirdi?i stres ve yükler nedeniyle ortaya ç?kan tükenmi?lik kavram?n?, evlilik ili?kisi ba?lam?nda ele alarak ölçmektedir. Ölçek, toplam 52 maddeden olu?makta ve kavramsal olarak dört farkl? alt ölçek etraf?nda yap?land?r?lm??t?r:

Olumsuz E? ve Evlilik ?li?kisi: E?le ya?anan çat??malar?, ili?kiye yönelik olumsuz duygular? ve

ARABPSYCHOLOGY.COM

so?uklu?u ölçer.
Duygusal Tükenmi?lik: Ebeveynlik ve evlilik sorumluluklar? nedeniyle hissedilen genel yorgunluk ve enerji eksikli?ini ölçer.
E?e ve Çocu?a Duyarl?l?k: E?ine ve çocu?una kar?? gösterilen ilgi ve hassasiyet düzeyini ölçer.
Evlilikten Doyum Alma: Bireyin evlilik ya?ant?s?ndan elde etti?i genel tatmin ve mutluluk düzeyini ölçer.

Geçerlik

ATÖ'nün yap? geçerli?ini de?erlendirmek amac?yla aç?mlay?c? faktör analizi (AFA) kullan?lm??t?r. Analiz öncesinde, verilerin faktör analizine uygunlu?unu belirlemek için **Kaiser-Meyer-Olkin (KMO)** ve Barlett Sphericity testleri gerçekle?tirilmi?tir. Faktör analizine uygunluk için KMO de?erinin .60 ve üzerinde olmas? gerekmektedir.

Elde edilen bulgulara göre, ATÖ ile toplanan verilerin KMO örneklem uygunluk katsay?s? de?eri **.93** olarak bulunmu?tur. Bu yüksek de?er, örneklem büyüklü?ünün faktör analizi için ideal oldu?unu göstermi?tir. Ayr?ca, Barlett Sphericity testi sonuçlar?n?n da istatistiksel olarak anlaml? ç?kmas?, verilerin faktörle?tirilmeye uygun oldu?unu do?rulam??t?r. AFA sonuçlar?, ölçe?in teorik olarak beklenen dört alt ölçekten olu?an faktör yap?s?n? güçlü bir ?ekilde korudu?unu teyit etmi?tir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirli?i, iç tutarl?l?k güvenirli?i ve test-tekrar test güvenirli?i yöntemleriyle kapsaml? bir ?ekilde analiz edilmi?tir. ?ç tutarl?l??? belirlemek amac?yla **Cronbach Alfa katsay?s?**, Spearman-Brown iki yar? güvenirli?i ve madde-toplam puan korelasyonlar? hesaplanm??t?r.

Tüm ölçek (45 madde üzerinden) için hesaplanan genel Cronbach Alfa katsay?s? **.96** gibi mükemmel bir de?ere sahiptir. Alt ölçeklere ait Cronbach Alfa katsay?lar? da yüksek düzeyde iç tutarl?l??? i?aret etmektedir:

Olumsuz E? ve Evlilik ?li?kisi: .95
Duygusal Tükenmi?lik: .94
E?e ve Çocu?a Duyarl?l?k: .84
Evlilikten Doyum Alma: .90

Ayr?ca, tüm ölçe?in **Spearman-Brown iki yar? güvenirli?i** katsay?s? **.88** olarak tespit edilmi? olup, bu bulgu ATÖ'nün yüksek düzeyde güvenirlik sundu?unu kan?tlamaktad?r. Alt ölçekler için de iki yar? güvenirli?i analizleri yap?lm?? ve katsay?lar Olumsuz E? ve Evlilik ?li?kisi için .94, Duygusal Tükenmi?lik için .93, E?e ve Çocu?a Duyarl?l?k için .78 ve Evlilikten Doyum Alma için .85 olarak bulunmu?tur.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Faktör Analizi

Anne-Baba Tükenmi?lik Ölçe?i'nin yap?sal uygunlu?unu incelemek üzere gerçekle?tirilen aç?mlay?c? faktör analizi, ölçe?in dört faktörlü yap?s?n? ba?ar?yla ortaya koymu?tur. Bu dört faktör, ölçe?in teorik çerçevesine uygun olarak ebeveynlik ba?lam?ndaki tükenmi?li?in temel bile?enlerini temsil etmektedir.

Faktör analizine giri? ko?ullar? olan KMO (.93) ve Barlett-Sphericity testlerinin anlaml? sonuçlar?, verilerin yüksek derecede faktörle?tirilebilir oldu?unu göstermi?tir. Bu sonuçlar, ATÖ'nün yap?sal geçerli?inin psikometrik standartlara uygun oldu?unu kan?tlamaktad?r.

Araç

Test Türü: Geli?tirme Ölçe?i (Öz Bildirim)

Format: 52 maddeden ve 4 alt ölçekten olu?an Likert Tipi Ölçek

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Evli ve çocuk sahibi ebeveynler (Anne ve Babalar)

Ya? Grubu: Yeti?kinler

Popülasyon Detaylar?: Türk kültürüne özgü evlilik ve ebeveynlik dinamiklerini kapsayan, Türkiye örnekleminde geli?tirilmi?tir.

Test Metodolojisi: Ölçek, 5'li Likert tipi derecelendirme kullan?r. Derecelendirme sistemi ?öyledir: (1= **hiçbir zaman böyle de?ildir** - 5= **her zaman böyledir**). Ölçekten al?nan yüksek puanlar, ilgili alt ölçekte daha yüksek düzeyde tükenmi?lik veya olumsuzluk oldu?unu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler

Anne-Baba ?li?kisi, Evlilik Stresi, Duygusal Yorgunluk, **Spearman-Brown**, Cronbach Alfa, Psikometri, Evlilik Doyumu.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Bilgi mevcut de?ildir.

Kurum E-posta Adresleri: avsarardic35@hotmail.com

Yaz??ma Adresi: Bilgi mevcut de?ildir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: 2019

Sorumlu Yazar: Av?ar Ard?ç

Kullan?m izinleri ve ücret bilgisi için sorumlu yazar ile do?rudan e-posta yoluyla ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Ölçek makalesine DergiPark üzerinden eri?im sa?lanabilir: dergipark.org.tr

Bu ölçe?in orijinal PDF'i buradan indirilebilir: anne-baba-tukenmislik-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Ard?ç, A. ve Seray, O. (2019). Anne-Baba Tükenmi?lik Ölçe?inin Psikometrik özelliklerinin belirlenmesi. *?nönü Üniversitesi E?itim Fakültesi Dergisi*, *20*(2), 619-632. DOI: 10.17679/inuefd.531692

Anne-Baba Tükenmi?lik Ölçe?i Maddeleri

Ölçek toplam 52 madde ve 4 alt ölçekten olu?mu?tur. A?a??da örnek maddeler yer almaktad?r:

Evlili?imden so?udu?umu hissediyorum.
Evlili?imizin çok s?k?c? oldu?unu hissediyorum.
?yi bir e? olmad???m? hissediyorum.

ARABPSYCHOLOGY.COM